

dog flere Klasseværelser; hvor kan man saa ved et Seminarium, der kun skal optage 64 Elever i 3 Klasser, komme til denne enorme Sum? Jeg maa tilstaa, det ramler for mig, og det forekommer mig, at det nærmer sig Forholdet ved Aalborg Latinskole, hvormed der ganske vist ikke var forbunden nogen Kostskole. Driftsomkostningerne ere satte til ca. 32,000 Kr.; men vi nødes til at tage Forrentningen af Anlægskapitalen med, og sætte vi den til 4 $\frac{1}{2}$ pCt., saa komme vi til en aarlig Udgift til Drift og Rente af ca. 48,000 Kr., og naar der saa kun skal dimitteres ca. 20 aarlig, saa bliver det jo en aarlig Udgift til hver Elev af saadan noget som 2,400 Kr. Sammenligner man denne Sum med, hvad Uddannelsen koster paa Statsseminarierne, saa bliver det ogsaa noget højt. De fire Statsseminarier dimittere aarlig ca. 80 Elever, og de koste Staten om trent 100,000 Kr.; det bliver ca. 1,250 Kr. for hver Elev. I Sammenligning med, hvad de private Dimittender koste, er det særdeles meget. De private Seminarier dimittere ca. 200 aarlig og koste ikke Staten mere end ca. 75 Kr. hver, altsaa det halve af, hvad Lærerne koste. Nu ved jeg meget vel, at man vil sige, at Statsseminarierne ere saa meget bedre end de private Seminarier. Jeg skal gerne erkende, at Statsseminarierne have langt bedre Karakterer end de private Seminarier; der er imidlertid meget, der kan siges baade for og imod, baade til den ene Side og til den anden, og navnlig kan det fremhæves, at Statsseminarierne styde mange af deres Elever ud, inden de komme til endelig Indstilling, til Dimission, en Ret, som de private Seminarier ikke have; men tillige kan det ogsaa nok siges, at Karaktererne i og for sig ikke ere Borgen for, at man faar saa udmærkede Lærere. Jeg staar imidlertid ikke paa det Standpunkt, at Statsseminarierne skulle og bør nedlægges. Jeg tror, de have gjort deres Værning, og jeg vil ikke sige, som en æret Taler sagde, da vi sidst talte om Seminariefagen i 1884—85, idet han for sit Vedkommende sagde, at han ingen Nytte havde af den Undervisning, han havde faaet paa et Statsseminarium. Jeg tror, de have været til Nytte for mange, og at der er kommet adskillige dygtige Lærere ud, som have haft Nytte af den Værd, som de have faaet paa Statsseminarierne. Jeg skal for øvrigt ikke blande mig i den Trætte; jeg staar ikke udelukkende paa den ene eller den anden Side. Jeg vil ogsaa tilføje, man kan gøre mere for de private Dimittender, end man gør, ligesom jeg ogsaa tror, at det var godt, at Frieminarierne kom under noget Tilsyn,

under „noget“; men Betingelsen for at de skulle ind under dette „noget“, var da, at de skulde have nogle Penge. Jeg synes, det er en egen Maade, at Staten i det hele stiller sig paa i denne Sag; hvert Aar dimitteres der 200—300 private, som ikke koste Staten mere end 75 Kr. pr. Dimittend, hvorimod Eleverne fra Statsseminarierne koste ca. 1250 Kr. Det forekommer mig, at medens man gør saa meget for lignende Privatanstalter, f. Eks. for Statskoler og ogsaa til Dels for private Latinskoler, kunde man nok gøre noget mere for de private Seminarier, da det vel ogsaa vilde højne Undervisningen noget.

Nu er altsaa det Spørgsmaal, som jeg endnu ikke er naaet til at besvare, det, om det er til Nytte, at vi have saadanne Statskoler for Lærere eller ikke. Ser jeg hen til Karaktererne, der gives, er det ikke fornødent; thi Kundskaberne synes at komme til Stede; i saa Henseende staa jo Kvinderne langt over Lærerne, over Seminarierne. Det er til Dels de samme Grundregler, hvorefter de dimitteres, nemlig Grundreglerne af 20de September 1875. Jeg har for Resten ikke noget imod, at Skolelæreretsamsekommisjonen har høynet Forbringerne; thi jeg har, som den ærede sidste Taler maatte ved, endog været med til sammen med den ærede første Taler (Stühr) gennem en Udvalgsbetænkning at udtale, at man mente, at Eksamenstkommisjonen kunde gøre noget i den Retning; man skulde først se, hvad der ad den Vej kunde udrettes for at højne Undervisningen, inden man gif videre. Der var den Gang Forslag om, at Seminarierne skulde bestaa af fire Klasser. Altsaa, ser jeg hen til Karaktererne for Kvindernes Vedkommende, sammenlignet med Statsseminariernes Dimittender, stiller det sig overordentlig gunstigt. Skulde der altsaa være Trang til en saadan Statskole for Kvinder, maatte det være af andre Grunde, navnlig for at faa en Normal-skole; men heller ikke af den Grund kan jeg for Øjeblikket sige, at det forekommer mig, at der er en stærk Trang til Stede. Og i Motiverne er det heller ikke Normal-skolen, der anføres som den egentlige Grund. I Motiverne anføres som den egentlige Grund: „En Forbedring af vort Almue- og Børger-skolevæsen er betinget af en Forøgelse af Lærerkæfterne, og under Undervisningens Udvikling vil der blive særlig god Brug for uddannede Lærere til den første Undervisning, ved hvilken det er af stor Betydning, at der lægges en god Grundvold“. Det er navnlig af den Grund blevet fremhævet, at det er nødvendigt at faa dygtige